

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Duæ oppositæ sententiæ. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

speciem creatam representari potest: quia omnis forma creata est determinata secundum aliquam rationem, vel sapientie, vel virtutis, vel ipsius esse, vel alicuius huiusmodi. Vnde dicere Deum per similitudinem videri, est dicere diuinam essentiam non videri, quod est erroneum. Dicendum ergo, quod ad videndum Dei essentiam requiritur aliqua similitudo ex parte visus potentie, scilicet lumen diuine glorie confortans intellectum ad videndum Deum. De quo dicitur in Psalmis: *In lumine tuo videbimus lumen*. Non autem per aliquam similitudinem creatam Dei essentia videri potest, quia ipsam diuinam essentiam repræsentat, ut in se est.

Ad primum ergo dicendum, quod auctoritas illa loquitur de similitudine, quæ est per participationem luminis glorie.

Ad secundum dicendum, quod Augustinus ibi loquitur de cognitione Dei, quæ habetur in via.

Ad tertium dicendum, quod diuina essentia est ipsum esse. Vnde sicut alie forme intelligibiles, quæ non sunt suum esse, vniuntur intellectui secundum aliquod esse quo informant ipsum intellectum: & faciunt ipsum in actu, ita diuina essentia vnitur intellectui creato, ut intellectum in actu, per se ipsam faciens intellectum in actu.

Conclusio articuli est: *Ad videndam Dei essentiam requiritur aliqua Dei similitudo ex parte potentie, scilicet lumen glorie, per similitudinem tamen creatam, quæ ipsam repræsentat, videri non potest, ut in se est*. Aliqua erant observatione digna, quæ in expositionem articuli, & mentis S. Thomæ afferri possent; eius enim interpretes, & discipuli variant, commodius tamen disput. seq. quid ipse sentierit declarabimus.

DISPUTATIO XXXVIII.

An potentia Dei absoluta dari possit species intelligibilis Dei, quæ ipse clare videri queat?

Due oppositæ sententiæ, cap. 1.

Sententiæ, quæ affirmat dari posse speciem essentia diuinæ, & simili ex productione verbi probatur, cap. 2.

Impugnantur differentia, quas inter speciem impressam, & verbum aliqui constituunt, cap. 3.

Posse produci speciem diuinæ essentia ex solutione oppositarum ratione ostenditur, cap. 4.

CAPVT I.

Due oppositæ sententiæ.

Questio præsens in opinione eorum tantum locum habet, qui allerunt visionem beatificam non à solo Deo produci, sicut Richardus, & Nominales docuerunt, contra quos in 1.2.q.3.a.2. differemus, sed etiam ab intellectu creato. Est autem intelligenda de specie, & similitudine intelligibili, quæ circa alia obiecta, ut principium intellectus assignari solet, ut ratio, ac principium vi-

dendi obiectum, ita ut ipsa non videatur, quæ species impressa ab Scholasticis appellatur. Questio autem non est de verbo ipso, quod species expressa dici solet, quamquam de hoc etiam non nihil dicemus.

De specie igitur impressa duæ sunt oppositæ opiniones. Prior est, speciem impressam essentia Dei non posse à Deo produci: eam tradiderunt Henricus quod 1.3.q.1. & quod 1.4.q.7. & in Summa art. 33. q.2. Aegidius in Castigatorio art. 1. & in opusculo de diuina influentia in Beatos, c.1. Caiet. & recentiores Theologi in hunc art. Durandus in 4.d.49.q.2.m.13. & seqq. qui non tantum species intelligibiles aliarum rerum in vniuersum negat, sed etiam peculiari ratione affirmat, essentia diuinæ speciem non posse produci. Idem Capreolus eadem d.49. art. 1. Scotus q.2. Capreolus art. 3. Ferrariensis 3. contra gent. c.49. §. Aduerte quod fundamentum. Adde Marfilium in 3.q.10. art. 2. 1. part. in dubio incident. concl. 1. in qua licet de facto solum afferat, non dari speciem essentia diuinæ ad claram ipsius visionem; in secunda tamen ratione sentire videtur, eam etiam produci non posse. Faciunt denique cum his Thom. de Argent. in 4.d. illa 49.q.2. art. 2. & palud. q.1. art. 2. concl. 3. qui tamen non disparent, utrum à Deo talis species effici possit, an non; affirmant tamen de facto eam non dari. Demum refertur pro hac sententia S. Th. quid tamen ipse senserit, disput. seq. videbimus. Rationes vero huius sententiæ cap. 3. sigillatim referendæ, & examinandæ sunt.

Posterior sententia nunc in Scholis satis communis asserit, nihil obesse, quo minus Deus potentia sua producere possit talem speciem, & intellectui humano, vel Angelico eam infundere; quæ instructus possit ipsum Deum clare intueri, sicut est. An vero nunc Beatus Deus eam tribuat, disput. 43. cap. 7. dicemus. Hanc opinionem secutus est Aurolus, ut est apud Capreolum q. cit. art. 2. atque inter alias eam putat probabilem Richardus in 3.d.14. art. 1. q.3. Ex quatuor enim, quas recenset, duas solum ipse defendit; alteram, quæ asserit, de facto per speciem Deum videri elicitæ visionis à potentia, & specie alteram, quæ affirmat, effici à solo Deo visionem, lumen vero glorie solum ad visionem in intellectu recipiendam donari. Fauet etiam Alexander in 2.p.q.24. memb. 1. qui eodem modo loquitur, quo S. Thomas, & quamuis ex parte obiecti visus, scilicet Dei, dicat, non dari speciem ad ipsum videndum; ex parte tamen intellectus, & potentia ait, requiri assimilationem. Denique Scotus in 4.d. 49. q.1. ante solutionem argumentorum, cum promississet se de ea alibi tractaturum (quem locum ego inuenire non potui) tamen in §. Respondeo igitur, post medium, affirmat rationes, quibus probari solet, non dari speciem diuinæ essentia; nihil probare; intelligit vero non solum de possibili, sed etiam de facto. Cum vero in 2.d.3.q.9. docet, dari speciem quidditativam Dei, non ad visionem claram, quam intuitivam vocant, sed ad quidditativam, solum abstractivam, eam concedit.

CAPVT II.

Sententiæ, quæ affirmat, dari posse speciem essentia diuinæ, & simili ex productione verbi, probatur.

Mihi sane hæc posterior opinio multo verior semper visa est, atque tunc demum multo probabilior iudicaui, cum S. Thomæ minime aduersari manifeste comperi; ea vero bifariam mihi

Speciem intelligibilem Dei non posse à Deo produci, affirmat prima sententiæ. Aegidius. Caietanus. Durandus.

Capreolus. Scotus. Ferrariensis. Marfil.

Argentina. Palud.

S. Thomas.

Secunda asserit esse possibilem.

Aurol.

Richardus.

Alexand.

Scotus.

3